

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

2013/2045(INI)

30.5.2013

ATZINUMS

Sniegusi Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai

par jauniešu bezdarba novēršanu — iespējamie risinājumi
(2013/2045(INI))

Atzinumu sagatavoja: *Roberta Angelilli*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā jaunu sieviešu (vecumā līdz 25 gadiem) bezdarbs turpina pieaugt un ir palielinājies, no 18,8 % 2009. gadā sasniedzot 22,1 % 2012. gadā, un saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem datiem tagad tas ir sasniedzis 22,9 % līmeni; tā kā arvien vairāk aktualizējas tādi jautājumi kā bezcerība, pašnorobežošanās un neapmierinātība ar darbu; tā kā darba tirgus apstākļi jaunām sievietēm joprojām ir sliktāki nekā jauniem vīriešiem un tā kā tas Eiropai rada ievērojamu ekonomiskās izaugsmes potenciāla zaudējumu, jo netiek pietiekami izmantotas augsti kvalificētu sieviešu prasmes;
- B. tā kā Eiropas Savienībā nav iespējams aizpildīt vairāk nekā 2 miljonus brīvu darbvieta; tā kā krīzes ietekmē daudzas sievietes ir pametušas darba tirgu, kā rezultātā tiek nepietiekami izmantots cilvēku kapitāls un prasmes; tā kā sieviešu līdzdalības palielināšana ir steidzami īstenojams politisks mērķis;
- C. tā kā bērnu aprūpes pakalpojumu izmaksas, kuras bieži ir augstas, un šo pakalpojumu nepietiekamā pieejamība negatīvi ietekmē jauno māšu nodarbinātības iespējas;
- D. tā kā jaunieši ir viena no sociālajām grupām, ko visvairāk skar stāvokļa pasliktināšanās darba tirgū, un viņus arvien vairāk ietekmē bezdarbs, nestabila nodarbinātība un zems atalgojums, lai gan viņiem ir augstāks izglītības līmenis nekā iepriekšējām paaudzēm;
- E. tā kā pieaug augstskolu absolventu skaits, kuri ir pārāk augsti kvalificēti darba tirgus brīvajām darbvieta vai kuriem nav attiecīgas darba pieredzes;
- F. tā kā 60 % no augstskolu absolventiem ir sievietes, kurām bieži tiek piešķirti pārāk zemu kvalificēti vai nepietiekami apmaksāti amati; tā kā jaunas sievietes izjūt arī ar dzimumu saistītās atšķirības bezdarba un nodarbinātības apstākļos, kas rada darba samaksas atšķirības (pašlaik 16,2 %), kā arī pensiju atšķirības;
- G. tā kā elastīgums un nodarbinātības nestabilitāte sieviešu nodarbinātību ietekmē vairāk nekā vīriešu nodarbinātību — 2012. gada trešajā ceturksnī aptuveni 60 % no visiem nepilnas slodzes darbiniekiem vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem bija sievietes; tā kā tajā pašā vecuma grupā 64 % no visiem pagaidu darbiniekiem ar terciāro izglītību (augstskolas grāds un pēcdiploma studiju līmenis) bija sievietes;
- H. tā kā Eurobarometra 2013. gada 26. februārī veiktais apsekojums par sievietēm un dzimumu nevienlīdzību saistībā ar krīzi liecina, ka darba devēji personāla atlasē izmanto ar dzimumu saistītus kritērijus, kas nelabvēlīgi ietekmē sieviešu profesionālismu un prasmes — darba intervijās uzdotie jautājumi liecina, ka darba devējus visvairāk interesē maternitāte (49 %), kam seko darba režīma elastīgums (35%) un personas izskats (33 %), savukārt attiecībā uz vīriešiem par vissvarīgāko uzskata pieredzi (40 %) un profesionālo kvalifikāciju (38 %);

- I. tā kā *NEET* (nestrādā un nemācās ne izglītības iestādēs, ne mācībuursos) jauniešu īpatsvars ir sasniedzis 7,5 % miljonus, proti, 12,9 % Eiropas jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem, šādas situācijas radītās izmaksas ir sasniegušas 1,2 % no ES IKP un vairāk nekā 30 % bezdarbnieku vecumā līdz 25 gadiem Eiropas Savienībā ir bez darba ilgāk nekā 12 mēnešus; tā kā 15 līdz 24 gadu vecu *NEET* sieviešu īpatsvars ir pieaudzis no 12,9 % 2009. gadā līdz 13,4 % 2011. gadā (attiecībā uz 15–24 gadus veciem vīriešiem šie rādītāji pieauga no 12,4 % līdz 12,9 %);
- J. tā kā arvien vairāk pieaug risks, ka jaunieši nākotnē var kļūt par „zaudēto paaudzi”, un sievietes ir bezdarba riska grupā;
- K. tā kā sievietes ir vairāk atkarīgas no sociālajiem pabalstiem, kuri ekonomikas krīzes dēļ tiek samazināti, radot tā dēvēto jauno diskrimināciju; tā kā 31,4 % sieviešu vecumā no 18 līdz 24 gadiem draud nabadzība un sociālā atstumtība (attiecīgais rādītājs vīriešiem tajā pašā vecuma grupā ir 28,3 %);
- L. tā kā krīzes rezultātā jaunieši vēlāk ienāk darba tirgū; tā kā, neraugoties uz LESD 19. panta, 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK un 2006. gada 5. jūlija Direktīvas 2006/54/EK noteikumiem, jaunas sievietes, ienākot darba tirgū, joprojām cieš no diskriminācijas vecuma un dzimuma dēļ; tā kā mazāk aizsargātu sociālo grupu, tostarp mazākumtautību, sievietēm ir grūtāk piekļūt oficiālajam darba tirgum;
- M. tā kā stratēģijas „Eiropa 2020” mērķi ir panākt 75 % nodarbinātības līmeni personām 20–64 gadu vecuma grupā, nodrošināt, ka mācības pārāgri pārtraukušo personu rādītājs nepārsniedz 10 %, un novērst nabadzības risku vismaz 20 miljoniem cilvēku;
- N. tā kā maternitāte jaunajām mātēm bieži rada šķēršļus piekļuvei darba tirgum un tādējādi veicina lielāku atšķirību starp vīriešu un sieviešu nodarbinātības līmeni,
1. atzinīgi vērtē to, ka Padome ir pieņēmusi ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidošanu;
 2. aicina dalībvalstis, jo īpaši tās, kurās ir visaugstākais jauniešu bezdarba līmenis, visiem jauniešiem līdz 30 gadu vecumam neatkarīgi no izglītības līmeņa un sociālās izcelsmes steidzami īstenot pasākumus, kas izklāstīti garantijas jauniešiem shēmā, turklāt visos šo pasākumu sagatavošanas, plānošanas un īstenošanas posmos ņemot vērā arī dzimumu līdztiesības aspektu; aicina dalībvalstis izveidot nodarbinātības centrus ar atbilstīgi apmācītu personālu, kuri spēj īstenot efektīvu izpratnes veidošanas politiku un nodrošina īpašus apstākļus sievietēm, cita starpā lai novērstu ilgtermiņa bezdarbu un sociālās atstumtības risku;
 3. uzsver — lai praksē nodrošinātu garantiju jauniešiem, ir nepieciešami publiskie ieguldījumi, kas veicinās neto darbvieta izveidi, radīs pastāvīgas darbvieta ar pienācīgiem darba līgumiem un nodrošinās, ka tiek respektētas sarunas par darba koplīgumā noteiktām algām un princips, kas paredz vienādu atalgojumu par tādu pašu vai līdzvērtīgu darbu;
 4. aicina dalībvalstis īstenot pasākumus, ar kuriem tiktu risinātas dzimumu nelīdztiesības problēmas un kuri būtu izstrādāti tā, lai ņemtu vērā mazāk aizsargātas sociālās grupas, tostarp personas ar invaliditāti, migrantus un vientuļās mātes;

5. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt vajadzīgos pasākumus, lai veicinātu, sekmētu un atbalstītu jaunu sieviešu kļūšanu par uzņēmējām un sieviešu pašnodarbinātību, nodrošinot tām ar uzņēmējdarbību saistītu apmācību un konsultācijas, kā arī vienkāršāku piekļuvi kredītam un mikrokredītam ar izdevīgiem nosacījumiem un nodokļu atvieglojumus, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem;
6. aicina dalībvalstis īstenot politiku, kas veicina sieviešu pārstāvību jomās un amatos, kuros viņas netiek pietiekami pārstāvētas, piemēram, zinātnes un tehnoloģiju jomā (2009. gadā tikai 33 % ES pētnieku bija sievietes) un ekonomikas un finanšu jomā, jo šādu jomu izvēle uzlabotu sieviešu konkurētspēju darba tirgū;
7. aicina dalībvalstis atbalstīt mūžizglītības programmas un pārkvalificēšanās iespējas darbvietā, kas studentēm un sievietēm, kuras jau ir nonākušas darba tirgū, atvieglotu pāreju no vienas darbvieta uz citu;
8. atgādina Komisijai un dalībvalstīm par to, ka tām ir saistošs stratēģijas „Eiropa 2020” mērķis panākt, lai sieviešu un vīriešu nodarbinātības līmenis sasniegtu 75 %, un brīdina, ka pašreizējā jaunatnes bezdarba līmeņa dēļ vesela sieviešu paaudze var palikt ārpus darba tirgus, palielinot viņu nepamanāmību un neaizsargātību;
9. aicina Komisiju un dalībvalstis cīnīties pret dzimumu segregāciju gan izglītībā, gan darba tirgū, nosakot īpašus izglītības un apmācības kursus un mācības, kuru pamatā ir pastāvīga uzraudzība, ievērojot Komisijas 2012. gada 28. novembra paziņojumā „Izglītības pārvērtēšana” (COM(2012)0669) izklāstītos secinājumus, apvienojot izglītības un profesionālās apmācības politiku un mērķtiecīgu nodarbinātības politiku attiecībā uz jaunām sievietēm un veicinot un nodrošinot stimulus sieviešu nodarbināšanai stratēģiskās attīstības nozarēs; uzsver, ka šādu pasākumu mērķis būtu novērst mācību priekšlaicīgu pamešanu un nodrošināt, ka iegūtās prasmes ir pietiekamas pašreizējām un turpmākajām darba tirgus vajadzībām;
10. aicina Komisiju un dalībvalstis izvērtēt, kāpēc valstu instrumenti jauniešu, jo īpaši jaunu sieviešu, bezdarba novēršanai nav efektīvi, un veicināt tādas paraugprakses un modeļu apmaiņu, kas Eiropas līmenī ir devuši pozitīvus rezultātus, piemēram, samazinājuši mācības priekšlaicīgi pametušo personu skaitu, atgriešanos izglītības sistēmā, efektīvu pāreju no izglītības uz darba jomu, jauniešu bezdarba līmeņa samazināšanos un nodarbinātības pieejamību nelabvēlīgā situācijā esošām grupām;
11. uzsver, ka papildus jaunu nodarbinātības iespēju radīšanai ir jāveic pasākumi ģimenes un darba dzīves saskaņošanai, jāmudina vīrieši un sievietes dalīt mājsaimniecības pienākumus un jāpalīdz jaunajām mātēm atgriezties darba tirgū, nodrošinot pietiekamas, praktiski un finansiāli pieejamas un kvalitatīvas bērnu aprūpes iespējas (piemēram, mazbērnu novietnes, silītes un bērnu atpūtas pasākumi) un pakalpojumus apgādājamiem pieaugušajiem publiskajā un privātajā sektorā; uzsver, ka šādi pasākumi novērš risku saistībā ar to, ka mātēm ir jāatsakās vai jāpārtrauc karjera, vai arī jāatsakās no ģimenes veidošanas vai tā jāatliek, tādējādi novēršot viņu profesionālo un sociālo atstumtību un samazinot nabadzības un sociālās atstumtības risku viņu bērniem; šajā sakarībā aicina Padomi panākt kopēju nostāju ar Parlamentu attiecībā uz Grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma direktīvu;

12. aicina dalībvalstis veicināt jaunu sieviešu piekļuvi darba tirgum, veikt pasākumus, nodrošinot viņām iespējas palikt šajā tirgū, vienlaicīgi koncentrējoties uz nodarbinātības kvalitāti un profesionālo izaugsmi, kā arī izlīdzināt atšķirības, kas saistītas ar pieņemšanu darbā, karjeras iespējām un atalgojumu, kas vienmēr ir raksturojis attieksmi pret sievietēm un vīriešiem darbvietā;
13. prasa pieņemt pasākumus, kas ir paredzēti tieši jaunām sievietēm ar īpašām vajadzībām, t. i., invalīdēm, imigrantēm, mazākumgrupām piederošām sievietēm, mazkvalificētām sievietēm vai sievietēm bez kvalifikācijas, sievietēm, kuras ir cietušas no vardarbības dzimuma dēļ, sievietēm, kuras ir beigušas nodarboties ar prostitūciju vai ir atbrīvotas no ieslodzījuma un kurām pienācīga darba atrašana ir sarežģītāka;
14. aicina Komisiju un dalībvalstis organizēt kampaņas un sniegt pietiekamu informāciju par darba iespēju programmām un sociālo un bērnu aprūpes iespēju pieejamību;
15. aicina Komisiju un dalībvalstis gan uzņēmējdarbības, gan valsts administratīvajā sektorā mudināt teledarba izmantošanu, lai jauniešiem sniegtu iespēju uzsākt mobilu un dinamisku karjeru;
16. uzskata — lai palīdzētu sievietēm atgriezties darba tirgū, ir nepieciešami daudzdimensionāli politiski risinājumi, kas ietver mūžizglītību un rīcību nestabilas nodarbinātības apkarošanai un tāda darba veicināšanai, kurā strādājošajiem tiek nodrošinātas viņu tiesības un darba organizācijas dažāda prakse pēc sievietes pieprasījuma, lai novērstu viņu karjeras izbeigšanu vai pārtraukumus;
17. aicina dalībvalstis izstrādāt atbilstīgu politiku, pilnībā ievērojot Eiropas un valstu tiesību aktus, un veikt īpašus pasākumus, tostarp nodrošināt uz darbu orientētu apmācību un nodarbinātības programmas, lai gan jauniešiem, gan jaunietēm nodrošinātu līdztiesīgas iespējas gūt praktisku darba pieredzi;
18. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt un īstenot dzimumu līdztiesības nodrošināšanas un uzraudzības politiku, kas sekmē bezdarbnieku piekļuvi personāla atlases un sociālā atbalsta pakalpojumiem;
19. aicina dalībvalstis atbalstīt un atzīt neformālās izglītības un ikdienējas mācīšanās veidus un darbu jaunatnes organizācijās kā instrumentus, kas studentiem dod iespēju veidot pirmo saikni ar darba tirgu;
20. aicina Komisiju un dalībvalstis uzraudzīt un publiskot visus datus par jauniešu bezdarba novēršanas politikas pasākumu īstenošanu (tostarp garantijas jauniešiem īstenošanu), sagatavojot reģionālo statistiku par dažādām dalībvalstīm un īpašu uzmanību pievēršot dzimumu aspektam; turklāt aicina šo politikas nostādņu īstenošanu un uzraudzību iekļaut Eiropas pusgada programmā un ieteikumos atsevišķām valstīm;
21. aicina Komisiju un dalībvalstis, lai tās, pieņemot lēmumus 2014.–2020. gada programmu periodam, paredz stingrākus un skaitļos izmēramus kritērijus struktūrfondu mērķu noteikšanai, uzraudzībai un novērtēšanai, ietverot konkrētus mērķus, kas saistīti ar jauniešu bezdarba mazināšanu, kuriem vajadzētu būt izmērāmiem arī no dzimumu viedokļa (2007.–2011. gadā 52 % Eiropas struktūrfondu līdzekļu saņēmēju bija sievietes);

22. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt vajadzīgos pasākumus, lai lauztu stereotipu, ka uzņēmējdarbība ir riskanta nodarbošanās, kurā dominē vīrieši; uzsver — lai uzlabotu sieviešu vispārējo stāvokli darba tirgū un efektīvāk veicinātu uzņēmējdarbību, būtu jāveic pasākumi, ar kuriem atbalstīt sieviešu uzņēmēju reģionālo un starptautisko sadarbību un sekmēt tādu platformu tīkla izveidi, kas paredzētas pieredzes un paraugprakses apmaiņai;
23. aicina Komisiju apsvērt ESF turpmāku pielāgošanu, lai nodrošinātu papildu atbalstu saistībā ar jaunu sieviešu nodarbinātību, nodarbinātības iespējām un bērnu aprūpi;
24. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par 6 miljardu euro piešķiršanu Jaunatnes nodarbinātības ierosmei DFS 2014.–2020. gadam ietvaros; turklāt atgādina, ka no nepiešķirtā Eiropas finansējuma EUR 82 miljardu apmērā, kas jāpārdala 2012. gada janvārī paziņotajām jauniešu bezdarba mazināšanas iniciatīvām, izmantoti ir tikai 16 miljardi (stāvoklis 2013. gada martā); prasa visas apropriācijas saskaņot ar labāku un savlaicīgāku plānošanu un mudina Komisiju šajā sakarībā veicināt paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm; aicina dalībvalstis veikt iespējami maksimālus finanšu ieguldījumus, izmantojot valsts budžeta līdzekļus, lai cīnītos pret jauniešu bezdarbu, vienlaicīgi ņemot vērā dzimumu līdztiesības jautājumu;
25. aicina dalībvalstis, vienojoties ar Komisiju, ieviest nodokļu atvieglojumu shēmu, lai veicinātu jauniešu nodarbinātību un atbalstītu uzņēmumus, kas nodarbina personas vecumā līdz 35 gadiem, nodrošinot uzņēmumiem, jo īpaši MVU, stimulus pieņemt jauniešus pastāvīgā darbā; tādēļ — atbilstīgi Komisijas priekšlikumam nodarbinātības paketē — ierosina dalībvalstīm iespēju izmantot nodarbinātības subsīdiju instrumentu un nodokļa likmes samazināšanu, jo īpaši lai segtu darba devēju izmaksas saistībā ar sociālās apdrošināšanas un veselības apdrošināšanas iemaksām;
26. aicina dalībvalstis, vienojoties ar Komisiju, izstrādāt pasākumus un atvieglojumus stažēšanās līgumiem un priekšrocības jauniešu (līdz 35 gadu vecumam) uzņēmumu dibināšanai; jo īpaši uzskata, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina vairāk atbalsta pakalpojumu jaundibinātiem uzņēmumiem un jāuzlabo šie pakalpojumi, jāorganizē izpratnes veidošanas kampaņas par iespējām un izredzēm saistībā ar pašnodarbinātību, jāveido lielāka sadarbība starp nodarbinātības dienestiem un jāatbalsta uzņēmumi, tostarp izmantojot finansējumu (mikrofinansējumu);
27. mudina Komisiju un dalībvalstis noteikti iesaistīt un konsultēt jauniešu organizācijas un sociālos partnerus tādu lēmumu, politikas pasākumu un programmu izstrādē, kas attiecas uz jauniešu bezdarba mazināšanu, kā arī garantijas jauniešiem shēmas, jauniešu nodarbinātības veicināšanas iniciatīvas un Eiropas Mācekļības alianses īstenošanu un uzraudzību un turpmāku attīstību; aicina jaunas meitenes vairāk iesaistīties jaunatnes un studentu organizāciju pasākumos un pēc tam NVO pasākumos, lai viņām būtu iespēja nostiprināt savu stāvokli un palielināt savu ietekmi;
28. aicina dalībvalstis veicināt dzimumu dažādību darba grupās un darba vietā, lai uzlabotu darba rezultātus;
29. aicina dalībvalstis ieviest tādu politiku, kas mudinātu cilvēkus, jo īpaši jaunas sievietes, turpināt darbu.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	29.5.2013
Galīgais balsojums	+: 28 -: 0 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Roberta Angelilli, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Katarína Neveďalová, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Martina Anderson